

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 365680	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	11 februari 2026
	Datum oordeelvormende commissie *	18 februari 2026
	Datum besluitvormende raadsvergadering	4 maart 2026
	Opsteller	M. Doornbosch
	Telefoonnummer	

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Harlingen – Definitief ontwerp herinrichting Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats
-------------------	--

Te besluiten om

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar maken voordat het College begint met de uitvoering van het definitieve ontwerp van de herinrichting van de Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats, als nadere uitwerking van de Centrumvisie Harlingen-Visie en Programma (juni 2024) en als nadere uitwerking voor het voorlopige ontwerp herinrichting van de Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats.

Inleiding

Het centrum van Harlingen vormt het historische, economische en maatschappelijke hart van de gemeente. De unieke combinatie van beschermd stadsgezicht, monumentale bebouwing, waterstructuren en de ligging aan zee en havens maakt het centrum tot een belangrijke verblijfs- en ontmoetingsplek voor inwoners en bezoekers. Tegelijkertijd staat het centrum onder druk door structurele veranderingen, zoals een afnemend winkelareaal, veranderend consumentengedrag, leegstand voorkomen en een openbare ruimte die in sterke mate is ingericht op autoverkeer en parkeren.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Om deze opgaven integraal en toekomstgericht te adresseren heeft de gemeenteraad in 2023 ingestemd met het procesvoorstel kernwinkelgebied en is gestart met het opstellen van een centrumvisie met uitvoeringsprogramma. Dit traject is in juni 2023 gestart en uitgevoerd met ondersteuning van bureau Stadskracht, in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en overige belanghebbenden.

De Centrumvisie Harlingen – Visie en Programma (juni 2024) is op 10 juli 2024 door de gemeenteraad vastgesteld en vormt sindsdien het beleidsmatige en ruimtelijke kader voor de ontwikkeling van het centrum. Eén van de prioritaire deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma betreft de herinrichting van de Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats.

Het voorliggende definitieve ontwerp geeft concreet invulling aan deze opgave. Kern van het ontwerp is een herinrichting die de verblijfskwaliteit vergroot, ruimte biedt aan ontmoeting, groen en economische activiteit, en tegelijkertijd zorgt voor een goede bereikbaarheid en een zorgvuldig ingepaste verkeersstructuur. Door een samenhangende materialisering, vergroening en heldere functietoedeling ontstaat een herkenbare en toekomstbestendige openbare ruimte die recht doet aan de historische kwaliteit van het centrum.

Aan dit ontwerp is een zorgvuldig en intensief proces voorafgegaan. In nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden is stap voor stap toegewerkt naar een ontwerp dat belangen afweegt en ambities verenigt. Het college legt dit ontwerp met trots aan de raad voor om de volgende stap te zetten richting technisch ontwerp en uitvoering.

Context en relatie met vastgesteld beleid

Het definitieve ontwerp is een directe uitwerking van de centrumvisie en past binnen eerder door de raad genomen besluiten, waaronder:

- het procesvoorstel kernwinkelgebied (2023);
- de richtinggevende keuzes centrumvisie (februari 2024);
- de vaststelling van de Centrumvisie Harlingen (juli 2024).

Het ontwerp geeft concreet invulling aan de gewenste transitie van een centrum dat primair is ingericht op doorstroming, naar een centrum dat functioneert als verblijfsgebied en ontmoetingsplek, met behoud van bereikbaarheid.

Beoogd effect

Met het definitieve ontwerp wordt beoogd een substantiële verbetering te realiseren van de ruimtelijke kwaliteit en de verblijfskwaliteit in het centrumgebied. Het ontwerp draagt bij aan een aantrekkelijker en beter herkenbaar centrum, dat uitnodigt tot verblijf en ontmoeting. Daarnaast wordt ingezet op een versterking van de economische vitaliteit en het vestigingsklimaat, door het creëren van een prettige en functionele openbare ruimte voor bewoners, bezoekers en ondernemers.

Het ontwerp zorgt voor een betere balans tussen verblijf, verkeer en het gebruik van de openbare ruimte en biedt daarmee ruimte aan verschillende functies. Tot slot is de inrichting

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

toekomstbestendig en sluit deze aan bij ambities op het gebied van klimaatadaptatie en verduurzaming.

Argumenten

Dit definitieve ontwerp vormt een zorgvuldige en concrete uitwerking van de door de raad vastgestelde Centrumvisie Harlingen en draagt daarmee direct bij aan het realiseren van de eerder vastgestelde ambities voor een aantrekkelijk, leefbaar en toekomstbestendig centrum. Het ontwerp verbetert aantoonbaar de verblijfskwaliteit, versterkt de economische vitaliteit en zorgt voor een betere balans tussen verblijf, verkeer en gebruik van de openbare ruimte, met behoud van bereikbaarheid en veiligheid. Daarnaast is het ontwerp tot stand gekomen via een intensief en transparant participatieproces, waarin belangen van bewoners, ondernemers en andere betrokkenen zichtbaar zijn meegewogen en waarvoor breed draagvlak bestaat.

Het definitieve ontwerp sluit aan bij de door de raad reeds vastgestelde uitgangspunten

Op 28 februari 2024 heeft de gemeenteraad richtinggevende keuzes vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van het centrum. Deze keuzes vormen het inhoudelijke kader voor het definitieve ontwerp en zijn daarin op een samenhangende en gebiedsbrede wijze uitgewerkt. Het ontwerp sluit daarmee aan op de vastgestelde centrumvisie en draagt bij aan het realiseren van de daarin benoemde hoofdambitie.

Het definitieve ontwerp zet in op een evenwichtige balans in publieke voorzieningen en kiest voor een zorgvuldige, geleidelijke transformatie van het centrumgebied. Daarbij verschuift de focus van het centrum steeds meer van een gebied dat primair gericht is op doorstroming naar een bestemming waar verblijf, ontmoeting en beleving centraal staan. De Voorstraat krijgt in dit ontwerp nadrukkelijk de rol van aantrekkelijke ruggengraat van het centrum, terwijl de Grote Bredeplaats wordt vormgegeven als een kwalitatief hoogwaardig plein met ruimte voor verblijf en evenementen.

Daarnaast draagt het ontwerp bij aan het versterken van de stadsidentiteit en positioneert het centrum zich nadrukkelijker als een groene publiekstrekker voor zowel inwoners als bezoekers. Tot slot sluit het ontwerp aan bij de ambitie om te komen tot een volwaardig centrummanagement, waarin ruimtelijke kwaliteit, gebruik en beheer beter op elkaar zijn afgestemd.

Deze ambities zijn in het definitieve ontwerp vertaald naar concrete keuzes in de ruimtelijke inrichting, het materiaalgebruik en de functietoedeling in de openbare ruimte. Daarmee vormt het ontwerp een samenhangend en uitvoerbaar kader voor de toekomstige inrichting en het gebruik van het centrum van Harlingen.

Het definitieve ontwerp vertaalt deze ambities naar een concrete ruimtelijke inrichting, materiaalgebruik en functietoedeling in de openbare ruimte. Er zijn heldere ruimtelijke en functionele kaders vastgesteld door de raad voor de deelgebieden:

Kleine Voorstraat en Voorstraat

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

De Voorstraat en Kleine Voorstraat worden autoluw ingericht met een seizoensgebonden regime. In de periode van juni tot en met september wordt gemotoriseerd verkeer tussen 13.00 en 22.00 uur niet toegestaan. Buiten deze periode blijft gemotoriseerd verkeer mogelijk, waarbij de parkeercapaciteit met circa 50% wordt verminderd. De vrijgekomen ruimte wordt benut voor vergroening, verblijfsruimte en niet-commerciële functies. De ruimte voor de weekmarkt blijft behouden en wordt waar mogelijk versterkt.

Grote Bredeplaats

De Grote Bredeplaats wordt permanent autovrij ingericht, met uitzondering van vastgestelde venstertijden voor laden en lossen. Het plein wordt ontwikkeld als centraal verblijfsplein met meer groen, zitgelegenheid, speelaanleidingen, eenheid in terrasinrichting en een duidelijke focus op voetgangers. Fietsverkeer over het plein wordt ontmoedigd door voorzieningen voor fietsparkeren aan de randen

Toelichting op het ontwerpproces

In de zomer van 2025 is het voorlopig ontwerp (VO) voor de herinrichting van de Voorstraat en de Grote Bredeplaats gepresenteerd. Dit voorlopig ontwerp is tot stand gekomen na een intensief en zorgvuldig participatietraject met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Het ontwerp is meerdere malen toegelicht tijdens openbare inloopavonden, waarbij betrokkenen de gelegenheid kregen om het plan te bekijken, vragen te stellen en aandachtspunten mee te geven.

Tijdens de bijeenkomsten met de klankbordgroepen in september 2025 is gebleken dat er bij het ontwerp van de Grote Bredeplaats op een aantal punten spanning ontstond tussen verschillende uitgangspunten. Zo werd geconstateerd dat de ingetekende vierkante meters horecaterras niet overal overeenkwamen met de vergunde oppervlakten en dat het uitgangspunt om terrassen uitsluitend te situeren direct voor het betreffende pand niet consequent was toegepast.

Bij het doorvoeren van deze aanpassingen ontstond een ontwerp dat naar het oordeel van het projectteam inboette aan ruimtelijke kwaliteit. Met name de balans tussen terrassen, vergroening en openbaarheid van de pleinvloer kwam onder druk te staan. Hoewel de Grote Bredeplaats een belangrijk horecaplein is, vervult het plein tevens een bredere functie als centraal verblijfs- en ontmoetingsplein voor de stad. Het behouden en versterken van deze openbare waarde is een essentieel uitgangspunt binnen de Centrumvisie Harlingen.

Om te voorkomen dat uiteindelijk een ontwerp zou worden gepresenteerd dat door opeenvolgende aanpassingen onvoldoende recht zou doen aan de ruimtelijke kwaliteit en de ambities uit de centrumvisie, is bewust gekozen om het ontwerp voor de Grote Bredeplaats volledig opnieuw op te bouwen. In een relatief korte periode is een nieuw ontwerp opgesteld, waarbij nadrukkelijk rekening is gehouden met de in het afgelopen jaar opgehaalde aandachtspunten en wensen.

Het herziene ontwerp behoudt de beoogde ruimtelijke kwaliteit en versterkt deze op onderdelen, terwijl tegelijkertijd op een transparante en logische wijze wordt voldaan aan de vergunde vierkante meters horecaterras. Dit nieuwe ontwerp is op 9 december 2025 opnieuw voorgelegd aan de klankbordgroepen. De reacties hierop waren unaniem positief en bevestigden het draagvlak voor de gemaakte keuzes.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerdere ontwerp

Ten opzichte van het voorlopig ontwerp zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Alle horecaterrassen zijn gesitueerd direct voor de betreffende panden;
- De vergunde vierkante meters horecaterras komen volledig overeen met de opgenomen maatvoering in het ontwerp;
- De openbare pleinvloer, die in het eerdere ontwerp als afzonderlijk gematerialiseerd element was vormgegeven, is nu integraal onderdeel geworden van de bredere pleinruimte;
- Aan de zuidzijde van het plein is een bomenrij toegevoegd als ruimtelijke tegenhanger van het groene deel aan de noordzijde;
- De groenvakken zijn vergroot, waardoor het groen robuuster is en beter bestand tegen intensief stedelijk gebruik;
- In het grootste groenvak is een verblijfsplek ingepast, waarmee de verblijfskwaliteit verder is vergroot;
- Ter hoogte van de Rinnertspijp is in de pleinvloer met een afwijkende verharding de ligging van de voormalige brug zichtbaar gemaakt;
- Het ontwerp is aangevuld met detailleringen en doorsneden ter verduidelijking van de ruimtelijke en technische uitwerking;
- Er is een ruimtereservering opgenomen voor de mogelijke plaatsing van een derde ondergrondse afvalcontainer.

Aandachtspunten / kanttekeningen voor de vervolgfase

Hoewel het ontwerp op hoofdlijnen gereed is, zijn er voor de vervolgfase nog enkele aandachtspunten benoemd:

- Ondernemers blijven nadrukkelijk uitgenodigd om mee te denken over de uitstraling en inrichting van hun eigen terrassen, binnen de vastgestelde kaders;
- Vanuit verschillende partijen is herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de wijze van afvalinzameling en de visuele en hygiënische impact van grote rolcontainers; dit wordt in de verdere uitwerking betrokken;
- De Veiligheidsregio brengt nog een advies uit, wat mogelijk aanleiding kan geven tot beperkte aanpassingen, bijvoorbeeld in de positionering van bomen in de pleinvloer;
- Het verlichtingsplan wordt aangepast zodat dit volledig aansluit bij het herziene ontwerp van de Grote Bredeplaats.

Financiën

Na afronding van het technisch ontwerp zal een nadere uitwerking plaatsvinden van de totale projectkosten, zodat deze op een transparante en onderbouwde wijze inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uiteindelijke kosten passen binnen de eerder door uw raad vastgestelde financiële kaders en ramingen.

Indien uit deze kostenuitwerking blijkt dat de geraamde kosten de vastgestelde ramingen overschrijden, zal dit tijdig aan uw raad worden voorgelegd, zodat hierover een nadere besluitvorming kan plaatsvinden.

Juridisch

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Het definitieve ontwerp heeft geen directe juridisch bindende werking. Voor de daadwerkelijke uitvoering zijn afzonderlijke besluiten nodig, waaronder verkeersbesluiten en eventuele aanpassingen van beleidsregels en het Omgevingsplan. Deze worden conform de geldende procedures voorbereid en vastgesteld.

Communicatie

Tijdens het opstellen van het definitieve ontwerp is uitgebreid gecommuniceerd met belanghebbenden. Ook in de komende periode zal gecommuniceerd worden over de planning en het vervolgproces.

Participatie

Participatie heeft een integraal onderdeel gevormd van zowel het centrumvisietraject als de uitwerking naar het definitieve ontwerp. Inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en andere betrokkenen zijn gedurende het gehele proces betrokken en hebben op verschillende momenten input geleverd. Hiervoor zijn onder meer informatiebijeenkomsten, werksessies, enquêtes en klankbordgroepen ingezet. In 2025 zijn ook afzonderlijke klankbordgroepen voor de Voorstraat en de Grote Bredeplaats geraadpleegd over het ontwerp.

Belangrijkste aandachtspunten uit de participatie

Uit het participatietraject met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden zijn diverse aandachtspunten naar voren gekomen die richtinggevend zijn geweest voor de verdere uitwerking van het ontwerp. Een belangrijk thema betreft verkeer, bereikbaarheid en veiligheid. Er is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het behoud van calamiteitenroutes, waaronder de Vismarkt en de Raadhuissteeg. Daarnaast is gewezen op het belang van een zorgvuldige inrichting van de verkeersstromen, inclusief duidelijke oplossingen voor éénrichtingsverkeer en laden en lossen. Ook is aandacht gevraagd voor veilige oversteekplaatsen, de toegankelijkheid van smalle stegen en de bereikbaarheid van onder andere de Noorderhaven. Vanuit de participatie is benadrukt dat autoluwe en autovrije zones pas verantwoord kunnen worden ingevoerd wanneer alternatieve bereikbaarheid goed is ingeregeld. Tot slot is verzocht om consequente handhaving op het parkeerbeleid, met name waar het gaat om ondernemers met parkeeronthefingen.

Ook toegankelijkheid en inclusie zijn nadrukkelijk benoemd. Deelnemers aan het participatieproces hebben gevraagd om voldoende invalideparkeerplaatsen in de zijstraten en om verbetering van geleide- en gidslijnen voor mindervaliden. Daarbij is aangegeven dat het gebruik van WMO-vervoer binnen het nieuwe verkeerssysteem mogelijk moet blijven. Een ander belangrijk aandachtspunt is de leefbaarheid in het centrumgebied. Er zijn zorgen geuit over overlast door hangjongeren, met name in de omgeving van enkele horecagelegenheden.

Ten aanzien van afval, inrichting en voorzieningen is de wens uitgesproken om te werken met ondergrondse afvalcontainers, zodat afvalstromen minder zichtbaar zijn in het straatbeeld. Vanuit de markt zijn specifieke verzoeken gedaan voor voorzieningen zoals

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

krachtstroom en eigen afvoerpunten. Verder is gevraagd om samenhang en kwaliteit in de inrichting van de openbare ruimte, waaronder terrasafscheidings en straatmeubilair. Op het gebied van groen en gebruik van de openbare ruimte is aangegeven dat uit onderzoek blijkt dat de bestaande bomen in goede staat verkeren en behouden kunnen blijven. Daarnaast is bevestigd dat evenementen zoals de braderie, de visserijmarkt en de Visserijdagen ook binnen het nieuwe ontwerp mogelijk blijven. Ideeën voor multifunctioneel gebruik van de Grote Bredeplaats, zoals het tijdelijk inrichten van een ijsbaan, worden meegenomen in de verdere planvorming.

Tot slot is in de participatie aandacht gevraagd voor communicatie en samenwerking met ondernemers. Ondernemers geven aan onzekerheid te ervaren over de planning en de effecten van de herinrichting. Om deze reden is afgesproken om twee keer per jaar regulier bestuurlijk overleg te voeren met Ondernemend Harlingen. Daarnaast blijft de gemeente inzetten op transparante communicatie, aanvullende toelichting en het inrichten van een fysieke informatieplek waar ontwerpen en maquettes kunnen worden bekeken en waar vragen kunnen worden gesteld.

De opgehaalde input uit klankbordgroepen en overige overleggen laat zien dat er brede betrokkenheid is bij de herinrichting van het centrum. Tegelijkertijd vragen thema's als verkeer, veiligheid, overlast, toegankelijkheid en handhaving nadrukkelijke aandacht. Uit het participatieproces blijkt ook dat er breed draagvlak bestaat voor de hoofdlijnen van het definitieve ontwerp. De betrokken groepen onderschrijven dat het proces zorgvuldig is doorlopen en dat de gemaakte keuzes recht doen aan de opgehaalde belangen en inzichten. Dit is vastgelegd in de bijgevoegde verslagen en correspondentie.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	Centrumvisie Harlingen – Visie en Programma (juni 2024)
Intrekken beleidsnota's:	
Gevolgen ander beleid:	

Bijlagen

- Bijlage 1: Tijdslijn gesprekken en participatie Centrum herinrichting
- Bijlage 2: Het definitieve ontwerp
- Bijlage 3: Artist impression
- Bijlage 4: Verlichtingsplan
- Bijlage 5: Verslagen 2024
- Bijlage 6: Verslagen 2025

Harlingen, 13 januari 2026

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Harlingen – Definitief ontwerp herinrichting Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats
-------------------	--

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 januari 2026.

Besluit

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar maken voordat het College begint met de uitvoering van het definitieve ontwerp van de herinrichting van de Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats, als nadere uitwerking van de Centrumvisie Harlingen- Visie en Programma (juni 2024) en als nadere uitwerking van het voorlopige ontwerp herinrichting van de Kleine Voorstraat, Voorstraat en Grote Bredeplaats.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 4 maart 2026.

, de voorzitter

, de raadsgriffier